

**BENCZE JÓZSEF:
JÁKI GYULA (1898–1958)¹**

**Digitalizálták a Magyar Tudománytörténeti Intézet munkatársai, Gazda István
vezetésével, közreműködött: Szállási Árpád**

(...) Jáki Gyula – a szegedi orvosegyetem rektora, az Országos Orvostörténeti Könyvtár Közleményeinek szerkesztőbizottsági elnöke, az Orvosegészségügyi Dolgozók Szakszervezete Orvostörténeti Szakcsoportjának elnöke² – 1898-ban született Győrött, családja eredetileg Kőszegről származott el. Anyai ágon felmenő rokonai Schoepf-Merei és a Lumnitzer-család és ez a nagy örökség élt és lobogott, mindig szépet és jót akaró lényében.

Mint sebészprofesszor, mint elnök, mint kutató orvostörténész mindig csak munkára serkentett, példát nyújtott, biztatott és támogatott: okosan, jól és lelkiismeretesen dolgozni, mert annyit ér az ember, amennyit dolgozik... Valóban sokat dolgozott és kitűnően dolgozott élete minden sokoldalú munkaterületén.

Jellemében a kitűnő sebész energiája csodálatos harmóniában olvadt össze a minden szépért rajongó művészlélekkel. Mert az volt: művészlélek. A tudomány, a kutatás, a közérdek, az emberszeretet, a tökéletes és nemes humánus patinás művésze. (...)

Hányszor mondta a balatonfüredi öreg sétány fái alatt:

„Nekünk, sokat, nagyon sokat kell dolgoznunk és produkálnunk, előre kell vinnünk a magyar orvostörténet kutatását, mert ebben elmaradtunk... Össze kell fognunk, meg kell alkotnunk az Orvostörténeti Könyvtár mellett a Múzeumot és Kutató Intézetet, hogy bátran mutathassuk ország-világ előtt, hogy a hazai orvostörténet színvonala eléri bármely külföldi államét...” (...)

Rengeteg sebészeti tudományos munkája mellett nagyon sok kisebb-nagyobb orvostörténeti tanulmánya van, amelyek közül is kiválik a Schoepf-Merei életrajzi kutatása³ és a debreceni kirurgus tanulmánya a 18. századból,⁴ a Billroth-életrajz,⁵ a szabadságharc orvosairól írt dolgozatai,⁶ s más fontos tanulmányai.⁷ (...)

¹ Forrás: Bencze József: Jáki Gyula (1898–1958). = Az Országos Orvostörténeti Könyvtár Közleményei 10–11 (1958) pp. 5–6. (Részlet, – a szerk. kiegészítéseivel.)

² Ehhez kötődik e tanulmánya: Jáki Gyula: Az orvostörténet oktatása. = Felsőoktatási Szemle, 1958. pp. 164–166. (– a szerk. kieg.)

³ Ezek közül kiemelendők (– a szerk. összeáll.):

Jáki Gyula: Megemlékezés Schoepf Merei Ágostonról. = Orvosok Lapja, 1948. p. 214.

Jáki Gyula: Adatok Schoepf Merei Ágost élettörténetéhez. = Orvostörténeti Közlemények 5 (1957) pp. 5–52.

⁴ Jáki Gyula: Sebészvizsga a XVIII. században. = Orvostörténeti Közlemények 1 (1955) pp. 5–32.

⁵ Jáki Gyula: Billroth Tivadar. Debrecen, 1944. 61 p.

⁶ Ezek közül kiemelendők (– a szerk. összeáll.):

Jáki Gyula: Orvosok a szabadságharcban. Szeged, 1954. 15 p. (Csongrád megyei füzetek 6.)

Jáki Gyula: A szabadságharc magyar orvosai. = Természet és Társadalom, 1955. pp. 156–159.

⁷ Ezek közül néhány kiemelt tanulmánya (– a szerk. összeáll.):

Jáki Gyula: Hőgyes Endre születésének százéves évfordulója. = Orvostudományi Beszámoló, 1947. p. 486.

Jáki Gyula: A csont- és izületi gümőkór gyógyításának múltja és jelene. = Orvosi Hetilap, 1952. pp. 703–705.

Jáki Gyula: Csapody István dr. 1856–1912. = Soproni Szemle, 1956. pp. 385–386.

Jáki Gyula: Hógyes Endre (1847–1906). = Egészségügyi Munka, 1956. pp. 13–14.

Jáki Gyula: Rácz Sámuel (1744–1807). = Élet és Tudomány, 1957. pp. 387–390.

Jáki Gyula: Szeged a tüdőbajosok egykori téli gyógyhelye. A Móra Ferenc Múzeum évkönyve. 1957. Szeged, 1957. pp. 171–178.